

Thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài của Trung Quốc trong bối cảnh mới

NGUYỄN THỊ HIỀN*

***Tóm tắt:** Trung Quốc là nước đạt được nhiều thành tựu nổi bật về thu hút và sử dụng có hiệu quả nguồn vốn FDI. Đặc biệt, trong bối cảnh mới hiện nay, việc điều chỉnh chính sách đầu tư trực tiếp nước ngoài của Trung Quốc đã tác động rất lớn đến thu hút dòng vốn và hiệu quả đầu tư trực tiếp nước ngoài cũng như sự phát triển kinh tế của Trung Quốc và các quốc gia khác trên thế giới. Việt Nam có nhiều điểm tương đồng với Trung Quốc trong thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài. Một số bài học kinh nghiệm được tổng kết từ Trung Quốc là những gợi mở cần thiết với Việt Nam để đẩy mạnh hơn nữa thu hút đầu tư nước ngoài trong bối cảnh thế giới có nhiều biến động như hiện nay.*

***Từ khóa:** FDI, chính sách FDI, Trung Quốc, bối cảnh mới.*

1. Bối cảnh mới tác động đến thu hút FDI của Trung Quốc

Từ năm 2008 đến nay (nhất là trong giai đoạn 2019 - 2022), bối cảnh quốc tế và khu vực chuyển biến nhanh, phức tạp dưới tác động của nhiều nhân tố, ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình và chính sách thu hút FDI của Trung Quốc.

1.1. Bối cảnh quốc tế

Cách mạng công nghiệp 4.0 (CMCN 4.0) đã thể hiện bước tiến vượt bậc trong việc nâng cao năng suất nhờ biến đổi phương thức vận hành và mối quan hệ giữa các yếu tố của quá trình sản xuất. Bên cạnh đó, CMCN 4.0 tạo ra nhiều đột phá về công nghệ mới trong các lĩnh vực như trí tuệ nhân tạo, chế tạo robot, phát triển mạng internet, công nghệ in 3D, công nghệ nano, công nghệ sinh học, khoa học về vật liệu, lưu trữ năng lượng và tin học. Từ đó, CMCN 4.0 tác động sâu sắc đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, đặc biệt là tác động đến kinh tế

một cách mạnh mẽ với các lĩnh vực chủ chốt của kinh tế đối ngoại như thương mại quốc tế, đầu tư quốc tế bao gồm FDI. Công nghệ chế tạo dựa trên nền tảng công nghệ mới, công nghệ ứng dụng mới đã xóa mờ dần ranh giới giữa các khâu trong quy trình sản xuất. CMCN 4.0 làm thay đổi căn bản cách thức sản xuất. Trước đây, các nhà máy được chuyển đến những nơi có chi phí lao động thấp để lắp ráp các linh kiện, chi tiết, còn trong CMCN 4.0, nhân công không còn được sử dụng nhiều, các khâu lắp ráp, gia công được thay thế bằng các robot, chi phí nhân công trở nên ít quan trọng. Do vậy, có thể dự báo sự dịch chuyển của các nhà máy của các tập đoàn lớn từ khu vực ASEAN hay Trung Quốc về các nước phát triển để gần thị trường tiêu thụ...

Cuộc chiến thương mại Mỹ - Trung Quốc trở nên gay gắt: Chiến tranh thương mại Mỹ - Trung Quốc chính thức nổ ra từ ngày 22/3/2018, khi Tổng thống Mỹ Donald Trump tuyên bố đánh thuế 50 tỷ USD đối với hàng hóa Trung Quốc xuất khẩu vào Mỹ, để ngăn chặn những gì họ cho là hành vi thương mại không công bằng và hành vi trộm cắp tài sản trí tuệ.

*Viện Kinh tế và Chính trị thế giới